

Svenska regionala flygplatser
Rosengatan 4
111 40 Stockholm

Till:
Näringsdepartementet

Remissvar till Nationella planen

Svenska regionala flygplatser (SRF) anser inte att förslaget om Nationell plan för transportsystemet 2018-2029 från Trafikverket, medverkar till att säkerställa de regionala icke-statliga flygplatsernas långsiktiga verksamhet och viktiga del i att säkra nationella kommunikationer och att hela Sverige ska leva.

När resurserna i Nationella planen föreslås öka till 623 miljarder kronor, dessutom med medfinansiering till totalt, ca 712 miljarder kronor, noterar SRF att stödet till de regionala icke-statliga flygplatserna i princip är oförändrade under perioden och utgör endast några enskilda promille av hela anslaget.

Svenska Regionala Flygplatser (SRF) representerar idag landets 33 icke-statliga flygplatser. 27 av dessa har reguljär passagerartrafik, övriga är fraktflygplatser, flygskolor eller har privatflyg. Flygplatserna är en viktig förutsättning för att skapa tillgänglighet i hela landet men säkerställer också stöd till samhället, bland annat med ambulansflyg. Av de 33 är 31 kommunalt- eller landstingsägda och två är privata.

Sverige är det enda land i Norden som delar upp ägarformen för flygplatserna. I Sverige äger staten genom Swedavia de stora flygplatserna runt i huvudsak våra storstäder. Dess storlek möjliggör stora intäkter, varför de statliga flygplatserna också går med vinst. Det är sedan kommuner som får ombesörja driften av de mindre flygplatserna, som därmed också per definition, inte har förutsättningar att vara ekonomiskt oberoende, varför de då är beroende av kommunala driftmedel. Detta skapar risker då enskilda kommuner inte alltid kan säkra nationella tillgänglighetsambitioner eller säkerställa beredskapsfunktioner och stöd till samhället. De regionala flygplatserna kan få statliga driftbidrag från nationella planen men de är förhållandevis väldigt små (någon enskild miljon kronor per år) och täcker endast en minde del av de verkliga underskotten, som ligger på tiotals miljoner. Det är inte heller alla flygplatser som är berättigade till statliga driftbidrag.

I en jämförelse mellan de statliga och icke-statliga flygplatserna är obalansen väldigt stor. De statliga flygplatserna (Swedavia), främst på Arlandas dominans som nav-flygplats, omsätter ca 5,5 miljarder kr per år. Vinsten är ca 1,7 miljarder kr per år. Detta är alltså enbart kommersiella intäkter och inga skattemedel. Motsvarande siffror om man ackumulerar de icke-statliga flygplatsernas omsättning motsvarar det ca 800 miljoner kr per år. Deras samlade underskott motsvarar ca 350 miljoner kr per år.

En viktig omständighet att beakta är att huvuddelen av Sveriges flygförbindelser ofta startar ute i landet varje morgon och flyger in mot de två stora statliga nav-flygplatserna, Arlanda och Bromma. På flera destinationer finns sedan flera turer över dagen men sedan har i det närmaste alla destinationer eftermiddags- och kvällsturer tillbaka ut till lokala orter och regioner.

Det är så kallat "peak-tider" på Arlanda och Bromma tidiga morgnar och sena eftermiddagar. Då landar respektive lyfter många flygplan. Det gör att flighterna på morgnarna in till Stockholm har hög kabinfaktor, liksom ut till destinationerna på eftermiddagarna.

I realiteten flyger alltså de flesta in till huvudstaden varje morgon och sedan hem igen på eftermiddagarna. De regionala icke-statliga flygplatserna utgör 74 procent av det svenska linjenätet och man kan säga föder in passagerare och därmed intäkter till de två stora statliga nav-flygplatserna Arlanda och Bromma. Men de regionala icke-statliga flygplatserna får ingenting tillbaka av dessa intäkter som de bidrar med att skapa.

Till dessa ska räknas alla transfer-resor. Alltså alla resenärer som först flyger in från en icke-statlig flygplats till statliga Arlanda och där flyger vidare utomlands. Samma resenär flyger sedan tillbaka via Arlanda och hem till hemorten. Här får Arlanda och staten därmed intäkter fyra gånger. För varje gång resenären landar och lyfter.

De statliga flygplatserna gör således en betydande vinst medan de regionala får bära sina egna underskott med ständiga nedläggningshot över sig. Nedläggningar av icke-statliga flygplatser har också skett. Senast i Oskarshamn, i Göteborg (Säve) och i Gävle.

Ett ökat stöd till de statliga flygplatserna till de icke-statliga skulle vara förhållandevis marginellt. Statens flygplatser skulle ändå få betydande överskott och landet skulle långsiktigt säkra ett trettiotal strategiskt viktiga flygplatser.

Förutom den osäkra driftformen utgör också den nu föreslagna flygskatten ett direkt hot mot våra flygplatser. Här har SRF liksom en lång rad andra aktörer protesterat och agerat gentemot regeringens beslut. Den kompensation för flygskatten regeringen har aviserat är också olycklig. Då bara flygplatser i Norrland och Gotland är berättigade, blir det märkligt att redan välmående statliga flygplatser (som Umeå och Luleå) kan få stöd medan hårt ansatta icke-statliga flygplatser i södra Sverige kommer bli utan kompensation.

Regeringen har i sin flygstrategi (N2017.2) angett att de vill "tydliggöra statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga flygplatser". Mot bakgrund av detta vill SRF gärna se att regeringen speciellt ser till helheten:

- Till de icke-statliga flygplatsernas betydelse i transportsystemet
- Till de icke-statliga flygplatsernas betydelse för totalförvarsplaneringen
- Till det faktum att de icke-statliga flygplatserna bidrar till de statliga flygplatsernas ständiga vinster, men inte får något tillbaka
- Att stödet till de icke-statliga flygplatserna legat stilla i många år, samtidigt som de icke-statliga flygplatserna blivit fler och kostnaderna för flygplatserna ökat

SRF har en god dialog med regeringskansliet om dessa frågor och är givetvis beredd att stå tillförfogande för frågor eller för dialog med regeringskansliet även framöver.

Med vänlig hälsning

Peter Larsson
VD Svenska regionala flygplatser

Svenska Regionala Flygplatser (SRF) är ett samarbetsorgan för Sveriges regionala flygplatser. SRF verkar för att utveckla flygtrafiken och därmed tillgängligheten för alla Sveriges regioner. SRF har för närvarande 33 medlemsflygplatser och finns över hela landet från Pajala i norr till Kristianstad i söder. Av dessa har idag 27 flygplatser reguljär passagerartrafik. Huvuddelen av flygplatserna är kommunalt ägda medan tre är privat ägda.